

אשכול חוזים וחיובים

חוק המתנה, התשכ"ח-1968

חוק הריבית, התשי"ז-1957

חוק המתנה, התשכ"ח-1968¹

1. (א) מתנה היא הקניית נכס שלא בתמורה.
(ב) דבר-המתנה יכול שיהיה מקרקעין, מטלטלין או זכויות.
(ג) מתנה יכול שתהיה בויתורו של הנותן על זכות כלפי המקבל או במחילתו של הנותן על חיוב המקבל כלפיו.
2. מתנה נגמרת בהקניית דבר-המתנה על ידי הנותן למקבל תוך הסכמה ביניהם שהדבר ניתן במתנה.
3. חזקה על מקבל המתנה שהסכים למתנה, זולת אם הודיע לנותן על דחייתה תוך זמן סביר לאחר שנודע לו עליה.
4. מתנה יכול שתהיה על תנאי ויכול שתחייב את המקבל לעשות מעשה בדבר-המתנה או להימנע מעשותו; נותן המתנה רשאי לדרוש מהמקבל את מילוי החיוב, ורשאי לדרוש זאת מי שהחיוב הוא לזכותו, ואם היה בדבר ענין לציבור - היועץ המשפטי לממשלה או בא-כוחו.
5. (א) התחייבות לתת מתנה בעתיד טעונה מסמך בכתב.
(ב) כל עוד מקבל המתנה לא שינה את מצבו בהסתמך על ההתחייבות, רשאי הנותן לחזור בו ממנה, זולת אם ויתר בכתב על רשות זו.
(ג) מלבד האמור בסעיף-קטן (ב), רשאי הנותן לחזור בו מהתחייבותו אם היתה החזרה מוצדקת בהתנהגות מחפירה של מקבל המתנה כלפי הנותן או כלפי בן-משפחתו או בהרעה ניכרת שחלה במצבו הכלכלי של הנותן.
6. הבעלות בדבר-המתנה עוברת למקבל במסירת הדבר לידו, או במסירת מסמך לידו המזכה אותו לקבלו, ואם היה הדבר ברשות המקבל - בהודעת הנותן למקבל על המתנה; והכל כשאין בדין אחר הוראות מיוחדות לענין הנדון.
7. הספר השביעי של המגלה - בטל.
8. תחילתו של חוק זה ביום ט' בתשרי התשכ"ט (1 באוקטובר 1968); על מתנה, ועל התחייבות תחילה והוראת מעבר לתת מתנה, שנעשו לפני תחילת חוק זה יוסיף לחול הדין הקודם.

יעקב ש. שפירא
שר המשפטים

לוי אשכול
ראש הממשלה

שניאור זלמן שזר
נשיא המדינה

1. ס"ח 529, התשכ"ח (28.6.1968), עמ' 102.

חוק הריבית, התשי"ז-1957¹

1. בחוק זה -
"מילוה" - כל עיסקת-אשראי, לרבות נכיון-שטר והעברת-חוב על פי שטר בדרך אחרת;
"ריבית" - כל תמורה הניתנת בקשר עם מילוה ויש בה משום תוספת לקרן, לרבות דמי-עמילות ודמי-נכיון המשתלמים כאמור, בין שנקראים בשם ריבית ובין שנקראים בשם אחר למעט כל סכום המתווסף לקרן עקב תנאי הצמדה לשער החליפין של המטבע הישראלי, למדד המחירים לצרכן או למדד אחר שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;
"ריבית מופרזת" - ריבית ששיעורה עולה על השיעור המכסימלי שנקבע לפי סעיף 3 של חוק זה או סעיף 56 לחוק בנק ישראל, התשי"ד-1954 (להלן - חוק הבנק);
"בית-משפט" - לרבות בורר.
2. (בוטל).
(תיקון התשנ"ב)
3. (א) שר האוצר רשאי, לאחר התייעצות עם נגיד בנק ישראל ובאישור ועדת הכספים של הכנסת, לקבוע בצו, דרך כלל או לסוגים של מילואות, את שיעור הריבית המכסימלי שמלווה רשאי לקבל מן הלווה, ואת התנאים לצבירת הריבית בעד תקופות פחותות משלושה חדשים.
(1א) בבוא שר האוצר לקבוע מעת לעת, לפי סעיף קטן (א) את שיעור ריבית הפיגורים המכסימלי לגבי הלוואה לדיור כמשמעותה בחוק הלוואות לדיור, התשנ"ב-1992, או לגבי הלוואה שנתן תאגיד בנקאי המובטחת במשכנתה על דירת מגורים (בסעיף קטן זה - ההלוואה) יתחשב שר האוצר בריבית הנוהגת בבנקים לגבי יתרות חובה בחשבונות עובר ושב; לענין סעיף קטן זה -
"ריבית פיגורים" - ריבית המשתלמת על סכום כלשהו בקשר עם ההלוואה שלא שולם במועד פירעונו, בעד התקופה שבין המועד שנקבע בתנאי ההלוואה לפירעונו של אותו סכום לבין מועד פירעונו בפועל;
"משכנתה" - לרבות משכון על זכויות לגבי דירת מגורים והתחייבות אחרת לרישום משכנתה כאמור.
(ב) שר האוצר לא ישתמש בסמכותו לפי סעיף קטן (א) לגבי סוג מילואות, כל עוד חל עליהם צו של נגיד בנק ישראל לפי סעיף 56 לחוק הבנק; ולא ישתמש נגיד בנק ישראל בסמכותו לפי סעיף 56 האמור לגבי סוג מילואות שחל עליהם צו שר האוצר.
4. לא ידרוש אדם ולא יקבל ריבית מופרזת.
איסור ריבית מופרזת
5. לא ידרוש אדם ולא יקבל ריבית דריבית שנצטברה בתקופות פחותות משלושה חדשים אלא במידה שצבירת הריבית הותרה בצו לפי סעיף 3.
איסור צבירת ריבית (תיקון התשל"ג)
6. מצא בית-משפט, כי ריבית שאדם פלוני שילם או התחייב לשלם, היא ריבית מופרזת יפחית הוא את הריבית לשיעור המכסימלי שנקבע לגבי אותו סוג מילואות וישחרר את הלווה מחובתו לתשלום הריבית העודפת או יחייב את המלווה בהחזרתה, הכל לפי הענין; ורשאי בית המשפט לפתוח למטרה זו כל חשבון שנסגר, על אף כל הסכם שבין בעלי הדין.
הפחתת ריבית מופרזת

1. ס"ח 219, התשי"ז (6.2.1957), עמ' 58.
תיקונים: ס"ח 672, התשל"ג (23.11.1972), עמ' 12;
ס"ח 1284, התשמ"ט (9.8.1989), עמ' 96;
ס"ח 1386, התשנ"ב (6.3.1992), עמ' 112;
ס"ח 1837, התשס"ב (21.3.2002), עמ' 215.

ענשים	7. הנותן מילווה בריבית מופרזת או המקבל ריבית מופרזת, דינו - קנס 10,000 לירות או פי-חמישה מסכום הריבית המופרזת; הוראה זו לא תחול על פקדונות במוסד בנקאי כמשמעותו בחוק הבנק.
ראיות	8. על אף האמור בכל דין, רשאי בית המשפט בהליכים לפי סעיפים 6 ו-7 לקבל כראיה עדות בעל-פה וכן להסתפק בעדות-יחיד.
ביטולים	9. בטלים - (1) החוק העותומני על הריבית מיום 9 רג'ב 1304 (9 באפריל 1887); (2) פקודת הריבית (השער החוקי); (3) פקודת ההלוואות בריבית קצוצה, 1934; (4) פקודת ההלוואות (גביית ריבית), 1938.
הוראות מעבר	10. מילווה שניתן לפני תחילתו של חוק זה יחולו עליו הוראות החוקים האמורים בסעיף 9 כאילו חוק זה וסעיף 78 לחוק הבנק לא נכנסו לתקפם, ובלבד שסעיף 4 לחוק העותומני על הריבית מיום 9 רג'ב 1304 (9 באפריל 1887) לא יחול על מילווה כאמור שניתן לחברה והמובטח באיגרת-חוב כמשמעותה בפקודת החברות.
תחילה	11. תחילתם של חוק זה ושל סעיף 78 לחוק הבנק היא ביום כ"ח באדר א' התשי"ז (1 במרס 1957).

לוי אשכול דוד בן-גוריון
שר האוצר ראש הממשלה

יצחק בן-צבי
נשיא המדינה